

BILTEN UKPS

broj 5 - 7 – maj - jul 2016.

Ne treba nam slepi vođa, biće dovoljna i slepa poslušnost.
(Slobodan Simić)

APRIL U strahu da je između Disovog *Možda spava* i Miljkovićevog *Uzalud je budim* ne za(s)koči neka Srpska nazadna stranka, Padanija srlja u napr(e)dak. Izbori na svim nivoima (24.04) ispod svakog nivoa. U post-izbornoj noći maskenbal rušitelja pod fantomkama (nazvanim tako po fanovima nekog Tome). ЫЫЫЫ Najsrećniji čovek na svetu preuzeo od samog sebe prvačku štafetu (jednima na korist, drugima na štetu). ЫЫЫЫ Na tridesetu godišnjicu Černobilja (26.04) postavljen temeljac užičke fabrike streljiva (koje se rimuje sa koljivom). ЫЫЫЫ Dan igre, 28. 04, kao stvoren da se nekome namesti igra: да они десни баксузи остану за један глас у подцензусној ћузи. Pogođen njihovom drčnošću ko dronom iz vedra neba, Pobednik popuštio, oni ušli u Skupštinu, uz bračku (po)dršku onih što ne znaju sebi da pomognu. ЫЫЫЫ U mesecu koji počinje šalom poslednji je *Jazz day* (dan skončanja Eve i Adolfa 1945-e).

MAJ Proleterski Uskrs: svest radničke klase da samo Bog, a ne sindikat, može da je spase. ЫЫЫЫ Na Dan slobode medija, 3. 05, preminula Jadranka Stojaković, svetski glas екс-Југе, a bratstvo UEFA primilo Kosovo u krilo. Sutradan umro po tridesetšesti put stodvadesetčetvorogodišnji Broz, a niški potomci boračke sorte po treći put dokazivali biračku poslušnost. ЫЫЫЫ Đurđevdan, 6.5: fešta zaštitnika svih ratnika i slava plemenitog plemena Roma, čiji točak na zastavi nikad nije zametnuo ni lokalnu kavgu, a kamoli izazvao svetsku vojnu. (Slave ga i doce u mantilima boje đurđevka.) ЫЫЫЫ Možda bi neslogu oko dva datumski podudarna putića, Dana Evrope i Dana pobede, 9. 05, otklonila promena imena u Dan pobude? ЫЫЫЫ Потврдом ћефа што га тера UEFA, олдер систер FIFA 13.05. испала тешка фуфа. Падански часници поднели Женевин уложак да ће косовска фуца светску да разбуца. ЫЫЫЫ Trka-frka, jurba-žurba. Banjalučki ćevap-miting 14.05, najavljeno poguban, ispao rasonodan, zakićen cvetom potomaka suđenih momaka. Predsednikov bes prešao u ples. Repovanje-Stepovanje (RS). ЫЫЫЫ Kad te mori jad i glad, pomisli 25. maja na Brozov hlad. Predlog: da Kuća cveća Pokojnika vaskrslog kao jugo-dika promeni ime u Cvetna kuća (Ce-Ka). ЫЫЫЫ „Državu ne sme da vodi jedan čovek“, veli 29. 05. njen čelnik. Zato ko god se svetom seljaka nek sobom vodi ženu – da drži strah u junaka. ЫЫЫЫ BILO JE TO OVAKO: Najvišem prevodličju uskratili nužne pare (čika-Miša, ko ga šiša!), a bogato primovali cucker-vaser memoare. Van snage je šlagerčić „Što je bilo bilo je, vratiti se neće...“ – stižu devedesete i u kosi cveće.

PONEGUJTE TO ŠTO JESTE TOKOM LETA ŠESNAESTE!

Ž. K-P.

DODELJENA NAGRADA *BRANKO JELIĆ* ZA 2016. GODINU

Sredinom maja, u okviru Molijerovih dana, i ove godine dodeljena je nagrada „Branko Jelić“ za najbolji prevod sa francuskog jezika. Žiri koji su činili dr Jelena Novaković, dr Tatjana Šotra Katunarić i Živojin Kara-Pešić, doneo je odluku da nagradi sledeće prevode:

u kategoriji „*Prva ogledanja*“ – *Révelations*:

***HLADNO I OKRUTNO* autora *Žila Deleza*, Fedon, Beograd, prevod Milice RAŠIĆ.**

u kategoriji „*Zreli doprinosi*“ – *Consécration*:

***BEZ PLAKANJA* autorke Lidi Salver, Akademska knjiga, Novi Sad, prevod Melite LOGO MILUTINOVIĆ.**

u kategorije „*Pohvala*“:

***OTIĆI ĆU JEDNOG DANA NE REKAVŠI SVE* autora *Žana d’Ormeson*, Clio, Beograd, prevod Ljiljane MIRKOVIĆ.**

Obrazloženje za nagradu u kategoriji „PRVA OGLEDANJA“

Žil Delez, *Hladno i okrutno. Predstavljanje Zaher-Mazoha*, Prev. Milica Rašić, Beograd, Fedon, 2015.

Knjiga francuskog filozofa Žila Deleza *Hladno i okrutno. Predstavljanje Zaher-Mazoha*, objavljena 1967, a napisana kao predgovor Zaher-Mazohovoj romansiranoj autobiografiji *Venera u krznu*, pripada prvom razdoblju u razvojnom toku Delezove misli koja će pronaći svoje osnovno određenje u opoziciji prema psihoanalizi i novoj teoriji želje iz koje će proizaći ono što će Delez kasnije nazvati „rizomskim“ pismom. To prvo razdoblje obuhvata ne samo radove iz oblasti filozofije, nego i radove iz oblasti književnosti koja je u njegovom delu uvek prisutna uporedo sa filozofijom, bilo da su joj posvećene cele knjige, kao što je ispitivanje „znakova“ u Prustovom *Traganju za izgubljenim vremenom* (*Prust i znaci*, 1964) ili „predstavljanje“ Zaher-Mazoha, bilo da se o njoj raspravlja u okviru filozofskih razmatranja (kao što je slučaj sa Luisom Kerolom, Klosovskim, Turnijeom, Zolom, u okviru *Logike smisla*). Psihoanaliza je osporavan, ali uvek više ili manje prisutan element. Delez ne želi da pokaže, kao Frojd i njegovi sledbenici, da su veliki umetnici i književnici bolesnici, niti da u njihovim delima traži znake duševnih poremećaja, nego da istakne njihovu isceliteljsku funkciju, u skladu sa Ničeovom mišlju da su umetnici i filozofi „lekar civilizacije“. Tako je Leopold fon Zaher-Mazoh, koga želi da izvuče iz tame zaborava, veliki „simptomatolog“ po kome je dobila ime perverzija koja oduvek postoji, pre svega zato što je prikazao na originalan način njene simptome, povezujući mazohističko ponašanje sa položajem etničkih

manjina i ulogom žene u društvu, tako da se mazohizam pojavljuje kao „čin otpora“. Činom otpora može se smatrati i sama Delezova knjiga koja odbacuje frejdovska tumačenja Zaher-Mazohovog dela, posmatrajući ga u korelaciji sa delom markiza de Sada, po kome je dobila ime druga, suprotna perverzija, sadizam. Nasuprot Frojdu, koji smatra da je granica između sadiste i mazohiste porozna, Delez pokazuje da su u pitanju dve pojave koje se ne mogu protumačiti prosto kao opozicije koje ostvaruju jedinstvo suprotnosti, pa da se stoga i ne može govoriti o sado-mazohizmu:

„Ukratko, zbog transformističkih predrasuda jedinstvo sado-mazohizma razmatramo kao nešto što se razume samo po sebi. Ono što smo hteli da pokažemo jeste da se ovde, možda, zadovoljavamo odveć grubim, loše razlučenim pojmovima. Da bi se obezbedilo jedinstvo sadizma i mazohizma koriste se dva postupka. S jedne strane, sa etiološkog stanovišta, osakaćujemo sadizam i mazohizam, odsecamo im neke sastavne delove kako bismo napravili dovoljno veliki prolaz od jednog do drugog (tako je superego, suštinski sastavni deo sadizma, predstavljen kao tačka u kojoj se sadizam preokreće u mazohizam; isto se dešava sa egom, suštinskim sastavnim delom mazohizma). S druge strane, sa simptomatološkog stanovišta, razmatramo grube sindrome, nejasne analogne učinke, mutna poklapanja, kao dokaze sado-mazohističkog entiteta („izvesni“ mazohizam sadiste, „isvesni“ sadizam mazohiste). [...] Verovanje u sado-mazohističko jedinstvo ne počiva na čisto psihoanalitičkoj argumentaciji, već na prefrojdojskoj tradiciji sačinjenoj od prenatrženih izjednačavanja i loših genetičkih tumačenja, dok se psihoanaliza, istina, zadovoljava time da ih načini što uverljivijim, umesto da ih dovede u pitanje“ (123-4).

Razlike između sadizma i mazohizma koje Delez uočava ispitujući Zaher-Mazohove i Sadove tekstove, ujedno ukazuju i na razlike u književnim postupcima ova dva pisca. Zaher-Mazoh predstavlja posebni svet čiji se odnos sa Sadovim svetom ne može posmatrati u domenu komplementarnosti.

Delezova složena i često nepristupačna misao iziskuje i jezik i stil koji tu komplikovanu misao, u neprekidnom otporu prema svome vremenu, treba da izrazi, odnosno složenu, kartezijanski i sa logikom sklopljenu, ali ne i lako razumljivu rečenicu koja postavlja velike zahteve prevodiocu. On, pored nužnog uslova svakog pristupanja prevodenju, dobrog poznavanja i francuskog i srpskog jezika, mora da poseduje i znanja iz oblasti filozofije i psihoanalize, sposobnost da se kreće kroz sve meandre Delezovih filozofskih i (anti)psihoanalitičkih razmatranja i da ih prenese u sistem srpskog jezika, na način dostupan čitaocu, a da pri tom ni malo ne izneveri svoj teško dostupan predmet.

Prevodilac, gospođa Milica Rašić kojoj je ovo početnički pokušaj, uspešno se suočavala sa tim izazovima, unoseći u svoj mukotrpan posao akribiju koja je u prevodenju ovakvih knjiga neophodna i veštinu da uvek pronade pravu reč. Delezova

filozofska misao, ocrtana kroz književnu analizu, jasno je izražena sa svim svojim nijansama i često komplikovanim procedurama, prevod je razumljiv i sasvim u duhu srpskog jezika, a pri tom u potpunosti veran smislu izvornog teksta.

Stoga žiri jednoglasno i sa zadovoljstvom dodeljuje gospođi Milici Rašić nagradu « Branko Jelić » za najbolji prevod u 2015. godini, u kategoriji « Prva ogledanja ».

Jelena Novaković

**Obrazloženje za nagradu u kategoriji „ZRELI DOPRINOSI“
Lidi Salver, *Bez plakanja*, prev. Melita Logo Milutinović, Novi Sad, Akademska
knjiga, 2015.**

Čast mi je što sam bila član žirija za dodelu prevodilačke nagrade „Branko Jelić“, nagrade koja nosi ime i mog profesora, koga se uvek s poštovanjem sećam i koji nas je strpljivo i temeljito učio veštinama prevođenja.

Čestitam dobitnici nagrade, pohvaljenim prevodiocima i svima koji su ušli u uži izbor.

Kada je reč o veštini prevođenja, a i o oceni te veštine, dozvolite da ovo slovo o dobitnici započnem rečima našeg Nobelovca:

„Sa magijom ponekad graniči i na prave podvige liči rad dobrog prevodioca. Šta je u stvari prevođenje? Veština i sposobnost uzeti čitaoca za ruku, provesti ga kroz predele i prostranstva kojim on nikad ne bi prošao /.../. Za sve to potrebno je pored dara, truda i znanja, beskrajno mnogo strpljenja, snage, mudrosti i odricanja. To bi trebalo da znaju i uvek imaju u vidu i pisac čije je delo prevedeno i čitalac koji taj prevod čita. Jer, lako je pronalaziti omaške ili nesavršena mesta i kod najboljih prevodilaca, ali je teže shvatiti svu složenost i važnost njihovog posla.“

Književni predeo Lidi Salver, romana *Bez plakanja* kroz koji nas naša ovogodišnja dobitnica nagrade, Melita Logo Milutinović, „bez spoticanja“ provodi složen je i dinamičan... i u pogledu strukture i u pogledu jezika... Struktura romana nije ni vremenski ni prostorno pravolinijska ... skokovita je i brdovita...odvija se u specifičnom maniru postmoderne fragmentarne naracije koju spisateljica (pripovedačevo JA u romanu) smešta na više nivoa.

Lidi Salver pod plaštom porodičnog romana obuhvata „veliku i malu“ istoriju, prikazuje vreme Španskog građanskog rata, njegovog početka u leto 1936. g., i sudbine njenih junaka koje se kroz taj rat prelamaju.

Na jednom nivou, o tom vremenu prošlom, čitalac saznaje detalje kroz ličnu priču koju, 70 godina kasnije, dakle, u vremenu sadašnjem, glavna ličnost Monse, majka naratorke, priča svojoj ćerki u prisnom domaćem ambijentu. Ostarela i već senilna majka u nizu lucidnih momenata, veoma snažno oživljava sećanje na svoj život petnaestogodišnje seljančice pritisnute tradicionalnim stegama, nepokornog duha,

sećanja na svoje mladalačke snove, na oduševljenje revolucionarnim idejama, na kratak za nju presudan doživljaj slobode, na ljubavnu strast, na surove sukobe između bliskih, sukobe generacija, socijalne, religijske, ideološke koji vode u raskol španskog društva i u bratoubilački rat.

Na drugom nivou, priču majke, Lidi Salver, prepliće sa tekstom francuskog pisca Žorža Bernanosa, praveći vezu između dva različita doživljaja i dva svedočenja o istom vremenu. Zgrožen brutalnošću Frankovog režima i njegovim pristalicama iz redova aristokratije i sveštenstva, Bernanos objavljuje 1938. protestni tekst *Velika Groblja na mesečini* u kojem osuđuje svoje donedavne istomišljenike koji ostaju hladnokrvni nad zločinima frankista. Ovaj pisac, katolik, monarhista, tradocionalista, radikalno menja svoje stavove i s neskrivenim emocijama govori o solidarnosti mladih revolucionara, iz Španije i Evrope, što se poklapa sa prostodušnim Monsinim kazivanjem. Prelazeći s jednog na drugi narativni tok autor ih vešto povezuje u efektan jezički i značenski kontrapunkt.

U pripovedačko tkivo, Lidi Salver umeće ubrzanu (ponekad implicitnu) dijalošku formu u razmeni između majke i ćerke, ili ostalih protagonista među sobom. Svaka komunikacija u romanu podseća na OVDE i SADA prisutan scenski govor, neposredan, sočan, narodski pikantan, koji čas sklizne u nedorečeno, ili je prekinut sagovornikom, govorom koji ostaje u naznakama (ali razumljiv), pun grešaka u francuskom majke Španjolke, i ćerkinim ispravkama, dopunama, pitanjima, podsicanjem na nastavak... reklo bi se prava, scenska (prozna) stihomitija, ako se tako nešto uopšte može reći...

Jasno je kakve je teškoće prevodilac morao da savlada u ovako razuđenom trostruko prepletenom diskursu: intimno-ispovednom, pamfletsko-faktografskom, rafalno-dijaloškom. Za dobrog prevodioca nije dovoljno da poznaje dobro oba jezika, kako reče Andrić, on treba „pre svega da razume tok misli i da je saopšti tako da na drugom jeziku ona bude razumljiva“.

U romanu *Bez plakanja* gde dominira govor junakinje Monse, govor koji je izvesna mešavina španskog i francuskog, glavna teškoća za prevodioca morala je biti: kako proniknuti u misao španske imigrantkinje, kako na srpskom izraziti tu novu jezičku tvorevinu autorke Salver, njoj urođenu, tvorevinu koju bismo nazvali „špancuski“ govor u kojem se mešaju glagoli, iskrivljuju francuske reči na španski način, grade nepostojeće složenice, brkaju vemeni, pucaju rečenice što čini francuski jezik neprirodnim, ali i duhovitim i poetskim.

Naš laureat, prevodilac Melita Logo Milutinović, hvata se u koštac sa svim ovim teškoćama i veoma vešto prevodi i ono što nam se čini neprevodivim. Takoreći paralelno sa autorom, prevodilac na srpskom stvara jedan novi jezik u kojem nije umanjena estetska vrednost originala. Poredeći original i prevod, žiri je pratio sa koliko se pažljivosti stil Salverove dosledno prati, kako je njena misao gotovo neokrnjeno prenesena na srpski, kako se govor junakinje Monse na srpskom kleše uz istu dozu dosetljivoti, duhovitosti, poetičnosti.

Kada imamo u vidu prevodilački opus i celokupni rad ovog mladog prevodioca, posebno njen afinitet za savremene svetski priznate francuske pisce, najčešće sklone literarnim i jezičkim eksperimentima, nije ni čudo da je upravo Melita izabrala ovakav prevodilački poduhvat.

I da završimo Andrićevim rečima: „Za rad dobrih prevodilaca može se reći da je to više strast i poziv nego ambicija i profesija. Jer samo plemenita strast može navesti čoveka na posao koji, kad je pravilno shvaćen donosi toliko teškoća da se nikad ničim ne može nagraditi“.

Zato ponovo čestitam nagradu „Branko Jelić“ našem prevodiocu, čestitam svim prevodiocima na njihovim zaslugama, čestitam izdavačima na njihovom mudrom izboru, a prava nagrada pripada nama, čitaocima, kojima oni poklanjaju ovakve knjige.

Dr Tatjana Šotra-Katunarić

Obrazloženje za nagradu u kategoriji „POHVALA“

Žan D'Ormeson, *Otići ću jednog dana ne rekavši sve*, prev. Ljiljana MIRKOVIĆ, Beograd, *Clio* 2015.

„*Otići ću jednog dana ne rekavši sve*“ iskazuje bojazan prisutnu u srcu svih odraslih. Iza bezbrige detinjstva, kad „*činilo se svakom da će dugo, da će vrlo dugo trčati ispod svoda plava dok sve zadatke na svetu ne posvršava*“ zalazi se u tesnac doživotne čegrsti sa sumornom izvesnošću neumitnog dotrajavanja („*Sve nestade sto vam dati spravlja...*“) -

Tri odeljka ovog dela razučena su na glave, kratke, poput dnevničkih zapisa. Pripovedački arhaična i naivna najava svake od njih „*U kojoj će čitalac... liči na „Doprlo mi je do ušiju...*“ kojim Šeherezada započinje svakonoćnu odgodu svog pogubljenja. Kontrast tih šturih obećanja nalik na didaskalije nemog filma i sočne sadržine koja iza njih sledi upozorava na neizvesnost predviđanja, na mogućnost čudesnog klijanja, nicanja i cvetanja iz jedne trunke, poput svemira koji je tako prasnuo i još uvek se širi uz odjek tog praska. Poslednja rečenica prethodne glave često odjekuje u prvoj naredne, kao podsećanje da je napredak u nadovezu budućih na postojeća otkrića, da je nastavljanje znak jogunastog nemirenja.

Kažu da ko zahvati široko, obično ne zaroni duboko. Siže ovog mikrokosmosa od dvestotinak strana, naprotiv, počiva na klatnu razmera – iz tačke u kosmos, iz trena u drevno – i seže od pra-postanka sveta do stvaralačke ostavštine u njemu prolazno gostujućih pojedinaca. Od porodične sage do upadica iz ličnog spomenara pripovedača. Od osvrta na svakovrsna naučna otkrića do ponesenih opisa umetničkih postignuća. Od

uzdaničke ljubavi jedne Marije do istinskih svetkovina duha tokom poseta znamenitostima sveta. Poniranja, izranjanja, uzleti, zastanci. Tegobno probijanje kroz vihore vremena u neumornom traganju za gralom smisla.

Protivstavljeno objektivnosti po svaku cenu, koja istorijsku nauku ispira do dosadnih brojanica imena i datuma, d'Ormesonovo čitanje sveta je čas plov oblaka (češće paperjastih nego pepeljastih), čas orkestar u kojem ima mesta i za orgulje prevratničkih činova i za pojedinčevu okarinu, čas akvarel čiji potez mora od prve, bez prepravke, da bude onaj pravi. Njegovo sažimanje čitavih razdoblja u naizgled usputne opaske nosi poetsku zgusnutost svetlaca koji u trenu minu avgustovskim nebom.

Naš razum donosi trezvene – prividno i privremeno konačne – zaključke samo o onome što smo u stanju da izdvojimo, da sagledamo i doživimo spolja. Sve ono čega smo i sami deo istrajava kao nedorečeno, nedokučivo. D'Ormeson je načisto da nema borbe s pitanjima koja može da urodi berbom zrelih odgovora o dvostranoj tajni *prapostanja* i *onostranosti*. Nastanak svega i nestanak svakog od nas ne objašnjavaju se ni predanjima ni predskazanjima. Reska poruka ovog d'Ormesonovog dela jasno se ocrtava u naslovima odeljaka: protivrečnost prvog i drugog („*Sve prolazi*“ i „*Ništa se ne menja*“) primirena je – ali ne i razrešena – trećim, jedino mogućim: „*Iznad nas postoji nešto sveto*“ (koji je propraćen navodom iz Jevandelja po Jovanu „*Ja sam put i istina i život*“). Umesto opisnog upozorenja čitaocu, u poslednju glavu ulazi se sa samo dve reči – *Molitva Gospodu*.

Šta nam ova mnogoznačna priča poručuje da činimo pre izlaska pred Božje sudište? Nauživati se doživljenih ovozemaljskih prizora lepote, bogatog krila majke Prirode i neviđenih rukotvorina nastalih u slavu Nevidljivog. Uzneti se tom lepotom do istine i svu tu udivljenost – samo nju – poneti sobom preko poslednjeg mosta.

Navigateur solitaire može da prevali okean u orahovoj ljusci samo ukoliko je naoružan ogromnim znanjem o onome po čemu plovi. A d'Ormeson itekako jeste. Ali za nas je, *ovde i sada*, najvažnije ono što je gospođi Ljiljani MIRKOVIĆ pošlo za rukom – da svojim umenjem presadi zadivljujuće razmere toga znanja u našu odnedavna zapaženo zaparloženu baštu kulture.

Živojin KARA-PEŠIĆ

ODRŽANI 41. MEĐUNARODNI BEOGRADSKI PREVODILAČKI SUSRETI

I ove godine, u poslednjoj nedelji maja, po četrdeset prvi put održani su Međunarodni beogradski prevodilački susreti. Ovogodišnji susreti, s temom **NOVO PREVOĐENE KLASIKA**, održani pod sloganom *Dostići i prevazići*, okupili su preko dvadeset prevodilaca iz Makedonije, Hrvatske, Srbije, Italije, Nemačke, Bugarske, Rusije, Francuske, Ukrajine i Mađarske. U razgovorima za okruglim stolovima 27. i 28. maja ove godine bilo je reči o izazovima i poteškoćama sa kojima se suočava prevodilac koji danas prevodi često već prevedena dela velikana svetske književnosti, ko je publika i ko je izdavač ovih novih prevoda, i ko uopšte ima hrabrosti da se uhvati u koštac sa takvim poduhvatom. Govorilo se i o ulozi koju ti novi prevodi klasika imaju u razvoju književnog ukusa kod mlade publike koja je u obavezi da ih čita u sklopu školske lektire, kao i o prevođenju savremenih dela koja će se možda jednog dana naći rame uz rame sa najvažnijim klasicima svetske književnosti.

Kao i svake godine, i ovoga puta prevodioci su imali priliku da se susretnu i razmene anegdote i prevodilačka iskustva u razgovoru sa jednim našim autorom čija su dela prevodili. Počasni gost pisac Međunarodnih beogradskih prevodilačkih susreta ove godine bio je **Mihajlo Pantić**.

MIHAJLO PANTIĆ SA SVOJIM PREVODIOCIMA

41. Međunarodni beogradski prevodilački susreti, 27-31 maj 2016.

Pisac okružen uživo svojim glasovima na drugim jezicima; prevodioci licem u lice sa svojim piscem. Susret prevodioca s „njegovim“ piscem uvek je praznik za prevodioca, a ni pisac ne ostaje ravnodušan. Susret prevodioca s kolegama koji prevode istog pisca kao i on prilika je kakva se retko pruža za razmenu iskustava. Susret pisca sa više svojih prevodilaca za jednim stolom omogućuje mu da bolje shvati kako ga oni doživljavaju, zašto ga vole, zašto su odabrali da prevode baš njegova dela, na koje teškoće pri tome nailaze.

Takvu priliku našim piscima i njihovim prevodiocima na razne jezike već nekoliko godina pružaju Međunarodni beogradski prevodilački susreti. Na

ovogodišnjim, četrdeset prvim po redu Susretima, sa svojim prevodiocima razgovarao je Mihajlo Pantić (Beograd, 1957), autor dvanaestak zbirki pripovedaka, esejista, književni kritičar, univerzitetski profesor, dobitnik mnogih književnih nagrada. Dela su mu prevedena na dvadesetak jezika, a mnoge pripovetke uključene u antologije na više jezika. Ovom prilikom sastao se sa svojim prevodiocima iz Bugarske, Ukrajine, Francuske i Makedonije, a u razgovor su se uključili i drugi učesnici Susreta iz raznih zemalja¹.

U očima svojih prevodilaca, Mihajlo Pantić je pisac uvek spreman da pritekne u pomoć ako je iskrasao neki problem, i osoba koja im je tokom rada postala vrlo draga. „Za mene je prevođenje njegovih eseja bilo veliko zadovoljstvo, kao da sam se sve vreme družila s njim, kao da smo seli u kafić i satima razgovarali uz kafu“, otkrila je

Bugarica Žela Georgijeva. „On je jedan od retkih pisaca koji odmah, istog dana, odgovara na svako moje pitanje, svaku molbu. Takva je neposrednost u kontaktu s autorima koje prevodim zaista dragocena, ali sasvim retka, nažalost“, nadovezala se njena zemljakinja Rusanka Ljapova.

Dimitar Baševski, pisac i prevodilac Pantićevih *Novobeogradskih priča*, smatra da njegov autor spada u elitnu grupu savremenih srpskih književnika, a tome doprinosi to što je „naročit“ bar po tri odlike: piše samo pripovetke, njegov je topos uglavnom Novi Beograd, i ima posebnu poetiku, jezik, stil, formu, način izražavanja sveta.

To što se Mihajlo Pantić najviše izražava kroz jedan žanr – pripovetku – bilo je povod najživlje diskusije. Prevodioci se slažu da prevođenje pripovedaka pruža zadovoljstvo jednako veliko kao što je to i teškoća da za prevedenu zbirku pridobiju izdavače. Ovi listom, i u Srbiji i u drugim zemljama, smatraju da je taj žanr nekomercijalan i daju prednost romanu, iako ih uspešnost mnogih svetskih pripovedača i u prošlosti i u sadašnjosti uverava da pripovetka i te kako ima svoje verne čitaoce.

Baševski je pokrenuo i pitanje odnosa umetnosti i stvarnosti; iako mnogi smatraju da je ono odavno rešeno, čitaoci ga stalno postavljaju iznova, jer im se čini da izmišljeno

¹ U razgovoru su učestvovali: Dimitar Baševski (Makedonija), Rusanka Ljapova i Žela Georgijeva (Bugarska), Oksana Mikitenko (Ukrajina), Alen Kapon (Francuska), Anita Vuco i Dunja Badnjević (Italija), Miloš Konstantinović i Miroslava Smiljanić-Spašić (Srbija). Ove godine Susreti su održani od 26. do 29. maja.

deluje stvarnije od stvarnosti, a to posebno važi za pripovetke, pogotovu pripovetke Mihajla Pantića.

„Mene od drugih ne razlikuje ništa naročito osim, možda, malog viška preosetljivosti“, rekao je Pantić odgovarajući na primedbe svojih prevodilaca. „Za mene je umetnost ne veća od stvarnosti, nego je umetnost, za mene, esencijalizovana stvarnost. Svaki čovek teži da na ovaj ili onaj način osmisli sopstveni život, da pronikne u nešto što se ne da izjednačiti sa životnom svakodnevicom. Svi tragamo za nečim što je

dublje i više u nama, i što će na neki način opravdati i isкупiti činjenicu da se nalazimo na ovome svetu. A za mene je književnost to – definisanje i komprimovanje onog najboljeg što možemo da kažemo i o sebi i o drugima i o svetu i svim onim fenomenima koji zaokupljaju našu misao.“

Što se opredeljenja za pripovetku tiče, Pantić jednostavno kaže: „U ovom mom svetu pripovedanja kratkih priča meni je sasvim dobro zato što od toga ne očekujem apsolutno ništa. Mene u književnosti zanima intenzitet. Pripovetke pišem zato što mogu da održim kontrolu nad rečenicom, mogu da shvatim da nijedna reč tu nije suvišna, što sa pisanjem romana nije slučaj...“

Jelena Stakić

Tokom Međunarodnih beogradskih prevodilačkih susreta dodeljena je i svečana nagrada PEN-a najboljem prevodiocu sa srpskog jezika za 2015. Godinu. Ovoga puta, ovu prestižnu nagradu dobio je prevodilac **Dimitar Baševski** iz Makedonije.

DODELJENA NAGRADA „RADOJE TATIĆ“ ZA 2016. GODINU

Na osnovu statuta Fonda Radoje Tatić, žiri u sastavu Jasmina Nešković, Maja Andrijević, Ana Kuzmanović Jovanović, Elizabet Vasiljević (predsednica) i Ivan Milenković (predstavnik Fonda), posle 2 meseca rada i pročitanih preko 20 knjiga proze i poezije koje su izdavači dostavili, na sednici održanoj 27. maja 2016. godine doneo je odluku da se nagrada „Radoje Tatić“ za najbolji prevod sa španskog i portugalskog jezika u oblasti poezije, proze i eseja, za 2014. i 2015. godinu, dodeli Dušanu Vejnoviću za

prevod romana Amajlija Roberta Bolanja u izdanju izdavačkog preduzeća Lom iz Beograda (2015).

Žiri se odlučio da nagradu dodeli prevodu koji je preduslov i potku imao u kvalitetu Bolanjevog dela Amajlija, u njegovoj jasnoj ideji i sigurnom stilu koji je autora postavio na književni kolosek velikih imena španske i latinoameričke književnosti. Dušan Vejnović je uspeo da verno, bez suvišnih poetskih zaletanja i bez uočljivih nedostataka preveđe u srpski jezički izraz Bolanjev smiren i svedeni stil.

Obrazloženje nagrade „Radoje Tatić“, za najbolji prevod sa španskog i portugalskog jezika u oblastima poezije, proze i eseja u 2016. godini

Dragi prijatelji i gosti, ove godine nagradu dodeljujemo sedmi put, a dosadašnji dobitnici su Aleksandra Mančić i Radivoje Konstantinović, Marina Ljujić, Biljana Isailović, Jasmina Nešković, Gordana Ćirjanić, Tamina Šop i Ana Kuzmanović Jovanović

Kao i prethodnih godina, žiri ponovo skreće pažnju javnosti na „izletnički“ pristup prevodenju koji je sve prisutniji na našoj prevodilačkoj i izdavačkoj sceni, a naročito kada je u pitanju poezija. Prevodilac je pre svega čitalac a tek onda pisac i u procesu čitanja mora zauzeti stav prema tekstu - i tu nastaje problem. Prevodi koje je žiri imao na raspolaganju jasno govore da većina njihovih autora nisu ni dobri čitaoci ni dobri pisci odnosno prevodioci. Odsustvo odnosa i poštovanja prema originalu, mentalna lenjost i izdavački bič koji ih sprečavaju da zagrebu ispod površine i posvete se onome što čitaju, tumače odnosno prevode govori o degradiranju jedne profesije koja postaje izletnička oaza za takozvane ljubitelje prevodenja. I ovoga puta apelujemo pre svega na izdavače da se ozbiljnije posvete negovanju jezika i kvaliteta umesto brzine i kvantiteta.

Na osnovu statuta Fonda Radoje Tatić, žiri u sastavu Jasmina Nešković, Maja Andrijević, Ana Kuzmanović Jovanović, Elizabet Vasiljević (predsednica) i Ivan Milenković (predstavnik Fonda), posle 2 meseca rada i pročitanih preko 20 knjiga proze i poezije koje su izdavači dostavili, na sednici održanoj 27. maja 2016. godine doneo je

odluku da se nagrada „Radoje Tatić“ za najbolji prevod sa španskog i portugalskog jezika u oblasti poezije, proze i eseja, za 2014. i 2015. godinu, dodeli Dušanu Vejnoviću za prevod romana Amajlija Roberta Bolanja u izdanju izdavačkog preduzeća Lom iz Beograda (2015). Pored nagrađenog prevoda, u najužem izboru bio je i odličan prevod s portugalskog romana Afonsa Kruza Kokoškina lutka u prevodu Vesne Vidaković.

Žiri se odlučio da nagradu dodeli prevodu koji je preduslov i potku imao u kvalitetu Bolanjovog dela Amajlija, u njegovoj jasnoj ideji i sigurnom stilu koji je autora postavio na književni kolosek velikih imena španske i latinoameričke književnosti. Dušan Vejnović je uspeo da verno, bez suvišnih poetskih zaletanja i bez uočljivih nedostataka preveo u srpski jezički izraz Bolanjov smiren i svedeni stil. Prevodilac je na onim mestima na kojima se jezici po svojoj prirodi semantički odvajaju pravio sigurne i kvalitetne izbore. Može se primetiti da je njegovo poznavanje jezika plod rada i u drugim književnim oblastima, što je svakako samo doprinelo opravdanosti njegovih prevodilačkih rešenja. Nadamo se da će ova nagrada Dušanu Vejnoviću biti podstrek za dug i plodan prevodilački rad.

I na kraju, ne smemo nikako zaboraviti one prevodioce koji su svojom nenametljivom akribijom ili jezičkom razbarušenošću utrli put novim, mladim generacijama. Jedna od njih je i naša Marina Ljujić koja nam je, zahvaljujući svom obrazovanju, pregalaštvu i nepogrešivom osećaju za najtananije jezičke finese, velikodušno podarila neke od najlepših prevoda na srpski jezik. A te osobine, tananost, posvećenost, velikodušnost, krasile su je i kao osobu. Nadamo se da će novi naraštaji prevodilaca umeti da cene i prepoznaju nemerljivi doprinos njene nenametljive i pouzdane ruke koja joj između ostalog 2006. godine donela i nagradu „Radoje Tatić“. Ova dva vrsna prevodioca svakako će ostati zauvek povezana sa svima koji tek dolaze, jer oni su kao one Raičkovićeve niti što vezuju nerođene s mrtvima.

Dušan Vejnović (Sombor, 1981) je pisac, prevodilac i psiholog. Objavio je zbirku pripovedaka *Tvrđoglave beline* (2011, nagrada “Đura Đukanov”), zbirku pesama *Posebne potrebe* (2013) i roman *Jako i nikome* (2014). Preveo je roman *Amajlija* Roberta Bolanja (2015, nagrada “Radoje Tatić”). Živi u Novom Sadu.

S obzirom na nikad goru materijalnu situaciju - od Sekretarijata za kulturu Beograda Udruženje ove godine uopšte nije dobilo sredstva (?!), a Ministarstvo kulture je ukinulo nagradu Milos N Đurić, a dodeljena sredstva za BEPS ne pokrivaju ni hotelski račun - **molimo članove da izmire svoje obaveze prema Udruženju.**

Članarina se može uplatiti u prostorijama Udruženja svakog radnog dana od 11-14 h, ili na tekući račun kod Komercijalne banke: 205-206311-15.